

Kwispel

Vuurwerk en Onweer

Tegen het einde van het jaar hebben veel hondeneigenaren zorgen over hoe hun hond zo prettig mogelijk door de vuurwerkperiode komt. Dit artikel geeft antwoord op de volgende drie vragen: Kan je angst en angstgedrag belonen? Wat houdt angst in stand, en wat moet je doen om angst te verminderen?

Kan je angst en angstgedrag belonen?

Hondentrainers die vanuit de behavioristische leer werken zeggen dat je de hond niet mag belonen of troosten als hij angstgedrag laat zien omdat de hond dat gedrag dan vaker zou laten zien. Al het gedrag is volgens de leer van het behaviorisme (een wetenschappelijke psychologische stroming) te verklaren door gedrag te belonen of door gedrag te bestraffen.

Behavioristen zijn van mening dat we begrippen als bewustzijn of gedachten niet nodig hebben om gedrag te verklaren. Behavioristen ontkennen denk- en emotionele processen bij dieren. Deze ontkenning leidt ertoe dat men angst niet als een emotie ziet maar alleen als gedrag. Daarmee valt angstgedrag binnen een beloningsmechanisme en zou het bij honden aangeleerd kunnen worden door middel van beloning.

In de laatste decennia komt deze behavioristische visie in wetenschappelijk kring onder druk te staan. Hersenonderzoek heeft aangetoond dat er veel overeenkomsten zijn tussen het zenuwstelsel van verschillende dieren en mensen. Onderzoekers hebben bijvoorbeeld bewezen dat de zenuwcellen in de hersenen van een hond op dezelfde manier werken als in menselijke hersenen. De hersenen van een hond bevatten grotendeels dezelfde structuren die ook in menselijke hersenen worden aangetroffen.

Net als mensen hebben honden speciale hersengebieden die specifieke activiteiten aansturen. Als we de ligging van de verschillende functies in de hersenen van een hond in kaart zouden brengen, zou een dergelijke kaart

opmerkelijk veel lijken op die van de menselijke hersenen. Vooral de diepere lagen waar de emoties tot stand komen verschillen niet veel van elkaar. Er is wel veel verschil in de hersenschors, de bovenste laag van de hersenen. De hersenschors en taal hebben ook invloed op de beleving van emoties.

Een gangbare opvatting in de wetenschap is nu, dat emoties bij honden niet kunnen worden ontkend maar er zijn wel verschillen ten opzichte van mensen. **Een emotie kan je niet door middel van beloningen als voer of troosten erger maken.** Er moet altijd de prikkel (vuurwerk, onweer) zijn om de emotie op te roepen.

Wat houdt angst in stand?

Binnen de psychologie zijn vele onderzoeken gedaan naar angstgedrag van mensen. Hierbij is vast komen te staan dat er gedrag is dat angst in stand houdt, namelijk:

1. Het vermijden van een situatie die angst oproept
2. Het verlaten van een enge situatie terwijl je nog enigszins angstig bent
3. Angst wordt in stand gehouden of vergroot door angstgedrag uit te voeren

Zo lang iemand situaties die angst oproepen vermijdt zeg diegene tegen zichzelf: “Die situatie moet wel eng zijn want anders zou ik er wel naar toe gaan.” Als de situatie wordt verlaten voordat de angst is weggeëbd wordt die situatie in de hersen opgeslagen als een enge situatie en blijft de angst bestaan. Vluchten, opgewonden gedrag, kortom alle gedragingen die horen bij een angstgevoel, houden de emotie angst in stand (als ze kunnen worden uitgevoerd).

Kwispel

Vuurwerk en Onweer

Wat moet je doen om angst te verminderen?

De Israëlische Psychiater Arie Y. Shalev (2000) zag dat mensen die betrokken zijn geweest bij traumatische gebeurtenissen baat hebben bij het aaien over hun hoofd. Zijn specialisme is het voorkomen dan wel behandelen van mensen met Post Traumatische Stress Stoornissen.

Mensen die een traumatische gebeurtenis meemaken voelen zich verschrikkelijk alleen. Door troostend lichamelijk contact wordt de stof CRF in de hersenen aangemaakt. Dat heeft een regulerende werking op de stressreacties van het lichaam. Als we dit doortrekken naar honden zou dit betekenen dat we honden die zeer angstig zijn tussen de oren over hun kop moeten aaien!

Als je hond angstig is, dan is het belangrijk dat je zelf kalm blijft en het goede gedrag van de hond beloont. Dus op het moment dat de hond door de steun die je hem geeft even ontspant, geef je hem het lekkerste hapje dat hij zich kan voorstellen! Bij voorwerpen waar de hond bang voor is kun je de afstand zó groot maken dat de hond durft te kijken zonder angstig te worden. In die situaties kun je ook dagelijks oefenen en het niveau langzaam opbouwen.

Op de training zetten we dergelijke situaties ook in scene, en helpen de trainers jou om je hond te begeleiden. Onweer en vuurwerk kunnen we helaas niet goed in scene zetten. Een vuurwerk CD kan wel helpen maar de hond blijft onderscheid maken tussen geluid dat uit de boxen komt en geluid dat van buiten komt.

Als de angst té groot is heb je angstremmende middelen nodig. Die zijn er in verschillende mate van impact op de hond. Er zijn een aantal soorten angstremmende middelen die vrij verkrijgbaar zijn: Middelen op basis van feromonen, homeopatische middelen, en voedingssupplementen. Ook kun je met je dierenarts te kijken naar de mogelijkheden van traditionele medicatie.

Feromoon angstremmer

Dog Appeasing Pheromone is een synthetisch feromoon, dat de geruststellende stof die de moederhond afgeeft tijdens het zogen nabootst. Dit feromoon wordt op de markt gebracht onder de naam Adaptil. Het kan kalmerend werken maar maakt je hond niet sloom. Je kunt Adaptil kopen als verstuiver voor in het stopcontact, die in één ruimte werkt. Ook is er een halsband, die je hond bijvoorbeeld buiten kan dragen. Tevens kan je een spray kopen voor specifieke plekken in huis of in de auto.

Homeopatische Middelen

Er zijn verschillende homeopatische mixen op de markt die worden aangeprezen voor dieren met vuurwerkangst, zoals: Puur nervositeit, MacSamuel Schrikken en TAP en Hop Nervositeit. Een homeopatische dierenarts kan ook een enkelvoudig homeopatisch middel voorschrijven. Een voordeel van homeopatische middelen is dat ze geen bijwerkingen hebben. Als je een van deze middelen wil gebruiken, druppel je het op een stukje brood of ander droog koekje/brokje, zodat de hond het meteen opeet. Het is niet verstandig om de druppels direct in de bek te geven, vanwege het grote aandeel alcohol.

Je kunt 3 weken voor Oud & Nieuw beginnen met homeopatische middelen. In eerste instantie 2 x daags 10-20 druppels, afhankelijk van de grootte van de hond, en later eventueel 3-4 x daags. Op tijd beginnen is prettig om te kunnen zien of de hond op de druppels reageert. Het is goed om de laagst mogelijke effectieve dosering aan te houden, zodat je later nog kunt verhogen.

Kwispel

Vuurwerk en Onweer

Een andere mogelijkheid is Bach Bloesem Remedy, op basis van bloemenextracten. Bach Rescue is een spray die direct ingezet kan worden als je dier heel erg geschrokken is. Je sprayt het aan de binnenkant van de lip en met een paar minuten kan het gaan werken. Het is niet zo dat het dier dan niet meer bang is, maar de heftige paniek kan erdoor wegebben. Je kunt bach rescue iedere twee uur herhalen op Oudejaarsdag

Voedingssupplementen

Telizen bevat L-Theanine. De fabrikant beveelt het aan voor dieren die angstig zijn voor verschillende zaken: mensen, andere dieren, vreemde situaties. Zylkene is een natuurlijk product dat kan ondersteunen bij diverse vormen van stress bij honden en katten. Het bevat decapeptide alpha casozepine.

Sanal Relax pillen kunnen zowel aan de hond, kat als het konijn worden gegeven. Het bevat de stof L-tryptofaan.

Middelen van de dierenarts

Adaptil, homeopathische middelen, Bach Bloesem Remedy en voedingssupplementen zijn middelen die in de weken voor oud en nieuw gegeven kunnen worden. Als de hond met deze vrij verkrijgbare middelen niet geholpen is, kan het verstandig zijn om even te overleggen met je dierenarts.

In Nederland zijn 2 middelen geregistreerd voor geluidsgevoeligheid bij honden, dit zijn Sileo en Pexion. Dit betekent dat een dierenarts bij vuurwerkangst in eerste instantie een van deze 2 middelen zal moeten voorschrijven. Hiervan afwijken, mag alleen als daar een gegronde reden voor is.

Sileo is geregistreerd voor honden ter vermindering van acute angst en stress die samenhangt met geluid, zo ook bij geluid door vuurwerk. Dit is een gel die dexmedetomidineHCl 0,1mg/ml bevat. Het dient te worden toegediend op het mondslijmvlies. Het is een relatief nieuw middel tegen geluidsangst, het is een sedativum en het heeft een bewustzijns verlagende werking.

Het effect is al na een kwartier / een uur merkbaar. Het werkt 2-3 uur en mag meerder keren gegeven worden. Pas wel op dat de hond ziek kan worden van een overdosering, met als mogelijke gevolgen slaperigheid, een lage hartslag, oppervlakkige ademhaling en bewusteloosheid.

Pexion, de werkzame stof is Imepitoin, is behalve voor epilepsie ook geregistreerd voor het verminderen van onrust en angst geassocieerd met een fobie voor harde geluiden bij honden. Het heeft een sterk angst remmende, niet sederende werking en werkt op een soortgelijke manier in de hersenen als de benzodiazepines.

Het advies is om twee dagen voor het verwachte geluidsmoment te starten met Pexion en dit te geven tot het eind van het geluidsmoment. Er wordt in de registratie voor gewaarschuwd dat het toepassen van Pexion kan leiden tot toename of vermindering van mate van agressie.

Kwispel

Vuurwerk en Onweer

Veel dierenartsen adviseren stoffen uit een de groep benzodiazepines, zoals Diazepam (valium) en Alprazolam. Deze stoffen kunnen angst verlagend werken maar hebben vaak als bijwerking dat je hond suf en slaperig wordt. Diazepam heeft ook als bijwerking dat de eetlust omhoog gaat en dat katten er soms averechts op reageren.

Alprazolam is in ons land niét geregistreerd voor gebruik bij honden met geluidsgevoeligheid, maar wordt nog wel (gegrond of ongegrond) door veel dierenartsen voorgeschreven. Lees hierover meer op de [website van de KNMvD](#).

Bij zowel Diazepam als Alprazolam is het belangrijk om het op tijd te geven, op oudjaarsdag tussen 18.00 – 20.00 uur. Dan heeft het voldoende tijd om in te werken, voordat er extreem veel knallen zijn. Geef je het te laat, dan breekt de angst er door heen. Je kunt deze middelen niet langdurig geven.